

Գրեցույթներ
Եվսեփյի Գրեցումբ

Գրեցույթներ Եվսեփյի

7.12.2022

სახეები

1. უკანასკნელი მექანიკის საფუძვლები

↳ სუპერინვარიანტა *

↳ კანონზღვრულობა *

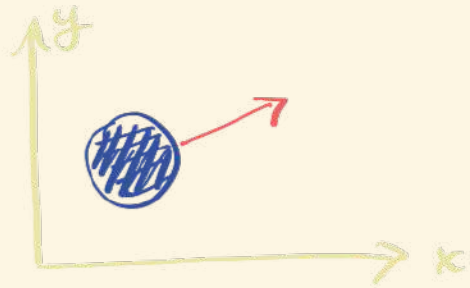
↳ მდგრადი სისტემების სიმეტრია

↳ ფორმის და ნახევრების

[↳ თანხვედრის სიმეტრია]

2. უკანასკნელი თანხვედრის სიმეტრია

Ergebnis

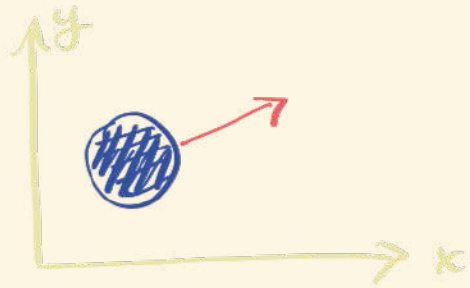
$$\vec{x} = \dots \quad E = \dots$$

$$\vec{v} = \dots \quad T = \dots$$

$$\vec{p} = \dots \quad \dots$$

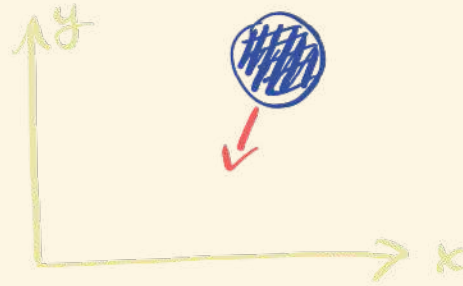
Ergebnis $|\psi\rangle$

Ergebnis

$$\begin{aligned} \vec{x} &= \dots & E &= \dots \\ \vec{\zeta} &= \dots & T &= \dots \\ \vec{p} &= \dots & & \dots \end{aligned}$$

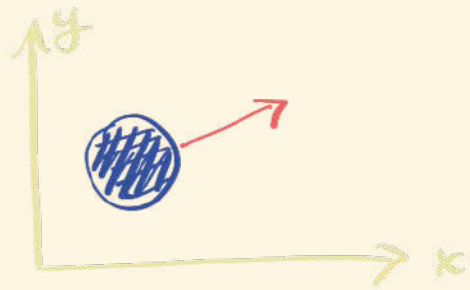
Ergebnis $|\psi\rangle$

$$\begin{aligned} \vec{x} &= \dots & E &= \dots \\ \vec{\zeta} &= \dots & T &= \dots \\ \vec{p} &= \dots & & \dots \end{aligned}$$

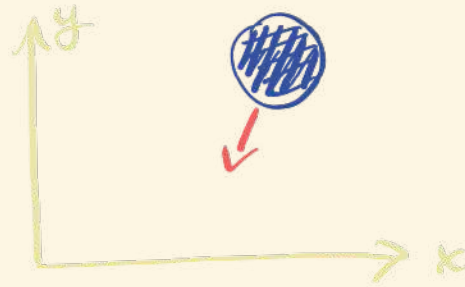
Ergebnis $|\phi\rangle$

Չզուգահեռյալ

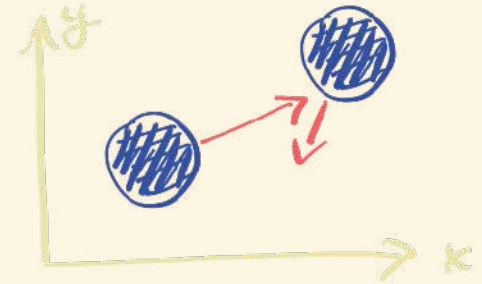
$$\begin{aligned} \vec{x} &= \dots & E &= \dots \\ \vec{v} &= \dots & T &= \dots \\ \vec{p} &= \dots & & \dots \end{aligned}$$

Չզուգահեռյալ $|\psi\rangle$

$$\begin{aligned} \vec{x} &= \dots & E &= \dots \\ \vec{v} &= \dots & T &= \dots \\ \vec{p} &= \dots & & \dots \end{aligned}$$

Չզուգահեռյալ $|\phi\rangle$

Չզուգահեռյալ
 $|\psi\rangle + |\phi\rangle$

↑
Երկհամեմատ

Չըզմաշխյունձսար կոչիւո $\mathcal{H}$

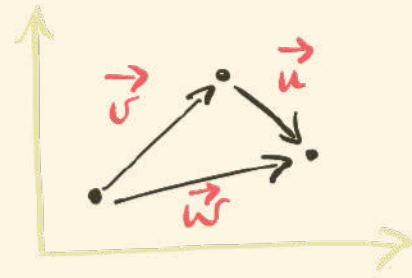
[Չնըձիւոնը կոչիւո]

$$\mathcal{H} = \{ |\psi\rangle, |\phi\rangle, |\chi\rangle, \dots \}$$

Յարթոնիւոն կոչիւո $\mathbb{R}^2$

[կոչիւոնը]

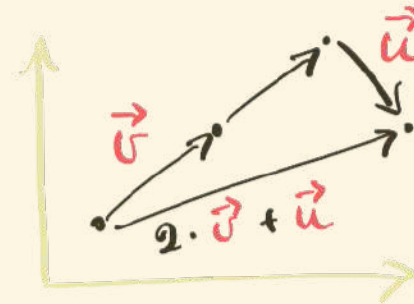
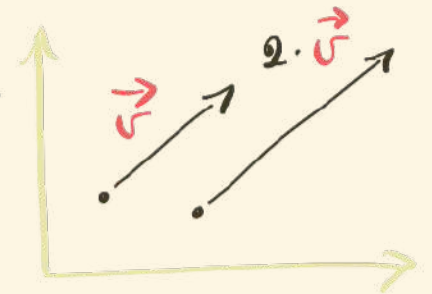
$$\mathbb{R}^2 = \{ \vec{v}, \vec{u}, \vec{w}, \dots \}$$

$$\vec{w} = \vec{v} + \vec{u}$$

Տրոչիւոն $\vec{v}$

կոչիւոնը զսձիւոնը

Նկարչոն
կոչիւոնը

Չըզմաշխյունձսար Խղիւո $\mathcal{H}$

[Տարձիւթար Խղիւո]

$$\mathcal{H} = \{ |\psi\rangle, |\phi\rangle, |\chi\rangle, \dots \}$$

Երձիւթարձար Տիւթարձ

Նիւոնոն Երձիւթարձ

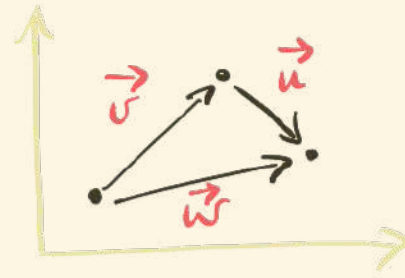
$$|\chi\rangle = \alpha |\psi\rangle + \beta |\phi\rangle$$

Տարձիւթարձ

Յարձիւթար Խղիւո $\mathbb{R}^2$

[Խղիւո]

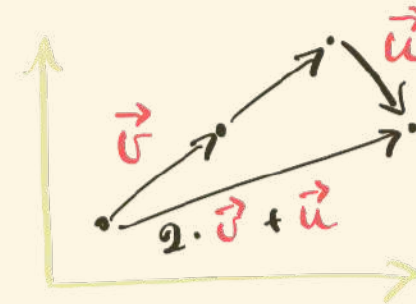
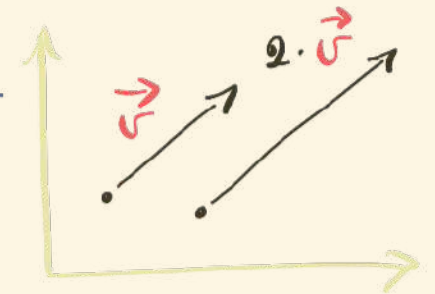
$$\mathbb{R}^2 = \{ \vec{v}, \vec{u}, \vec{w}, \dots \}$$

$$\vec{w} = \vec{v} + \vec{u}$$

Տիւթարձ

Խոստիւթար Տարձիւթարձ

Նիւոնոն Երձիւթարձ

Չորսմեկյան խիստ $\mathbb{R}$

[ճորժիկի խիստ]

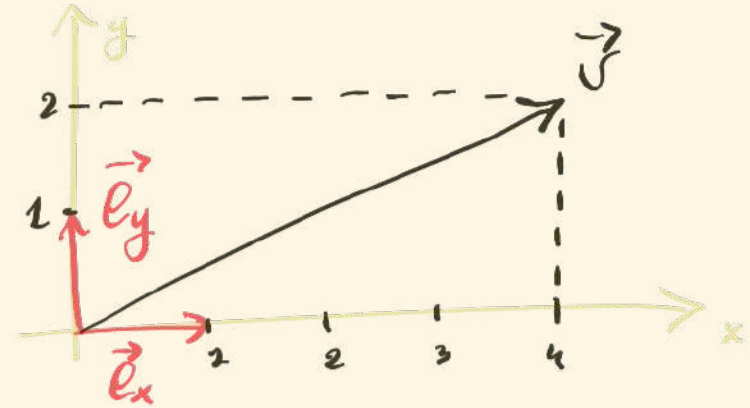
Յոթմեկյան խիստ $\mathbb{R}^2$

[խիստ]

Ֆունկցիա:

$$\vec{e}_x = (1, 0)$$

$$\vec{e}_y = (0, 1)$$

$$\vec{v} = (4, 2) = 4 \cdot \vec{e}_x + 2 \cdot \vec{e}_y$$

Նշանակում է յոթմեկյան խիստի մեկ մասի Ֆունկցիա
Յոթմեկյան խիստի մեկ մասի Ֆունկցիա

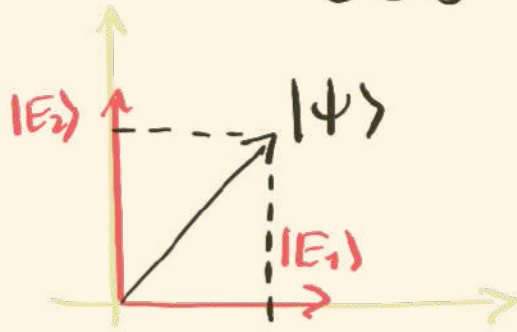
Չբախտաբանական կոդի $\mathbb{R}$

[հիմնական կոդի]

Երկու անկախ չբախտաբանական:

$|E_1\rangle$ - անկախ չբախտաբանական E_1

$|E_2\rangle$ - անկախ չբախտաբանական E_2

$$|\psi\rangle = \alpha |E_1\rangle + \beta |E_2\rangle$$

Չբախտաբանական չբախտաբանական անկախ
 երկու անկախ չբախտաբանական
 հիմնական կոդի

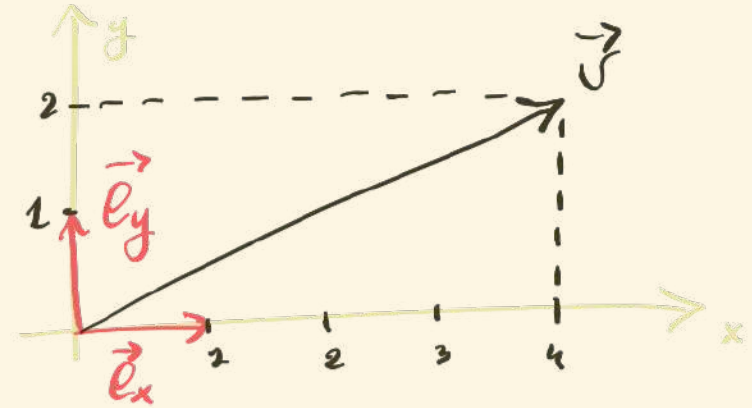
Երկրորդական կոդի $\mathbb{R}^2$

[հիմնական]

Երկու:

$$\vec{e}_x = (1, 0)$$

$$\vec{e}_y = (0, 1)$$

$$\vec{v} = (4, 2) = 4 \cdot \vec{e}_x + 2 \cdot \vec{e}_y$$

Չբախտաբանական երկրորդական անկախ երկու
 երկրորդական հիմնական կոդի

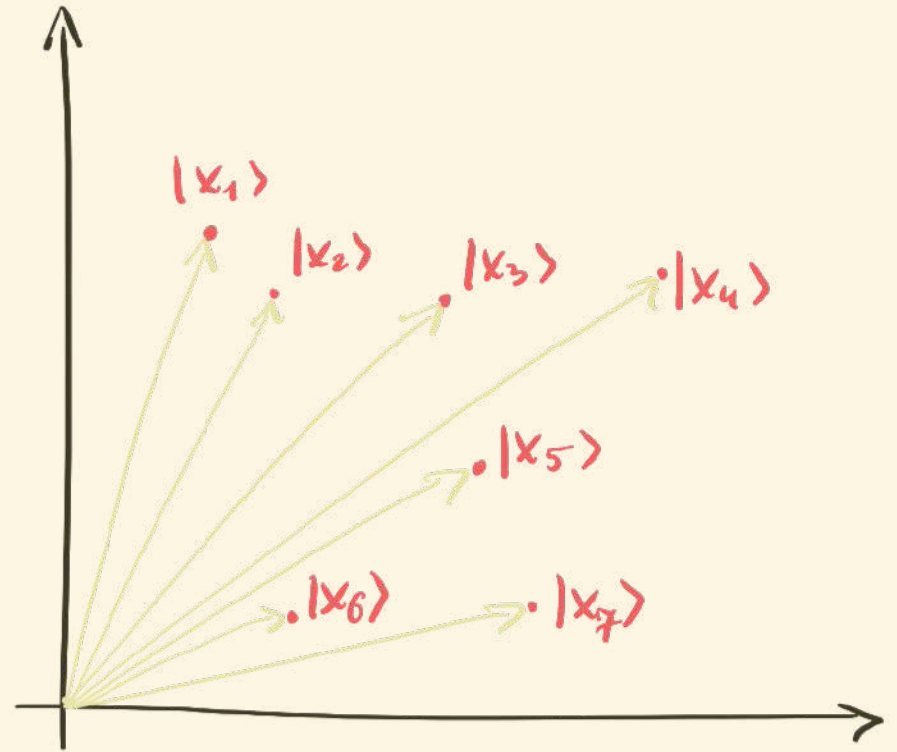
Քվանտային համակարգի վիճակներ

[Բազիսային վիճակներ]

Կոմպլեքս և նորմավորված Քվանտային վիճակներ:

- $\{ |x_1\rangle, |x_2\rangle, |x_3\rangle, |x_4\rangle, |x_5\rangle,$
- $|x_6\rangle, |x_7\rangle, \dots \}$

↑ Կոմպլեքս համարներ

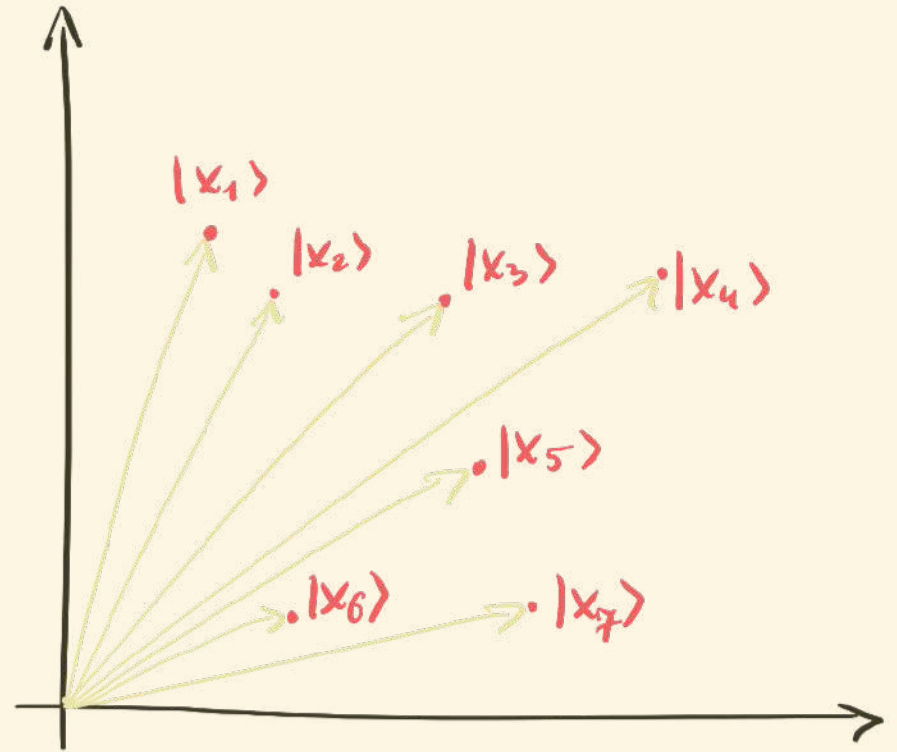
Քվանտիզացիայի կոդերի $\mathcal{H}$

[Ընդհանուր կոդերի]

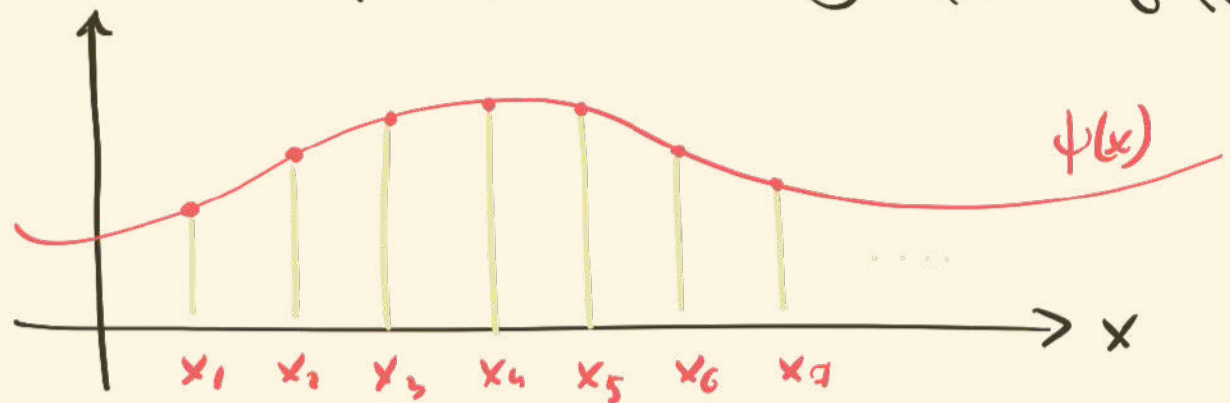
Կոդերի և ձևերի քվանտիզացիա:

- $\{ |x_1\rangle, |x_2\rangle, |x_3\rangle, |x_4\rangle, |x_5\rangle, |x_6\rangle, |x_7\rangle, \dots \}$

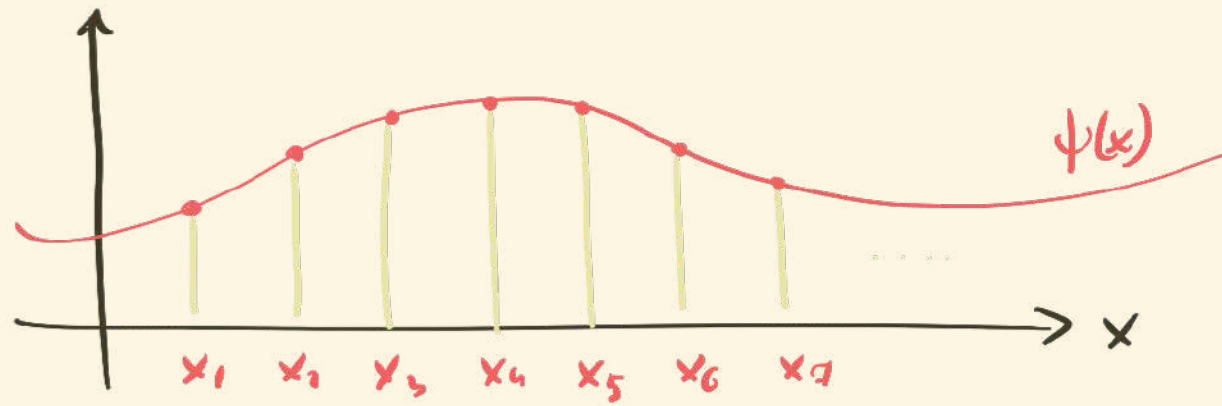
Կոդերի համաբանում

Բնականորեն սխալ աստիճանի մեքրոսկոպի, հոտի շրջանում ընկած
 ֆունկցիա: $\psi(x)$

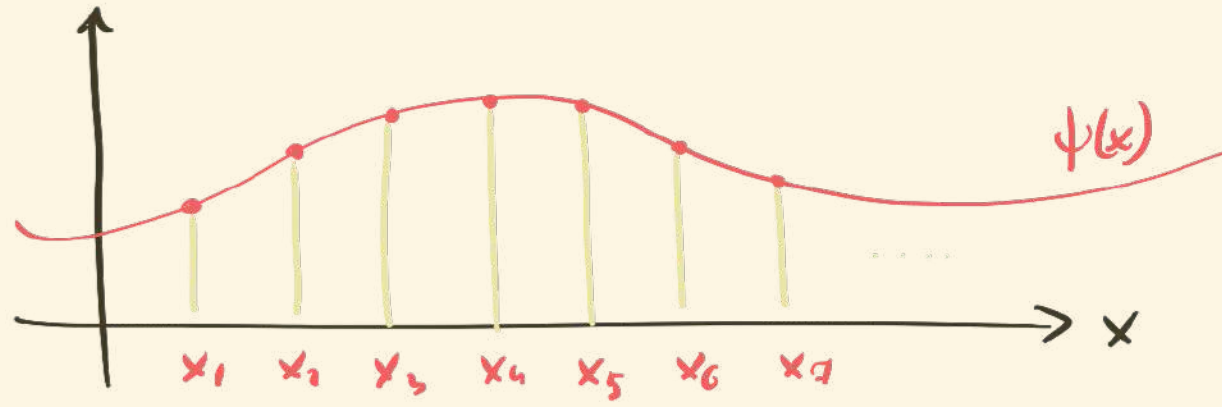

წესდებიან ვიწროები

სადა არის მინიმუმი?

ფუნქციის გრაფიკი

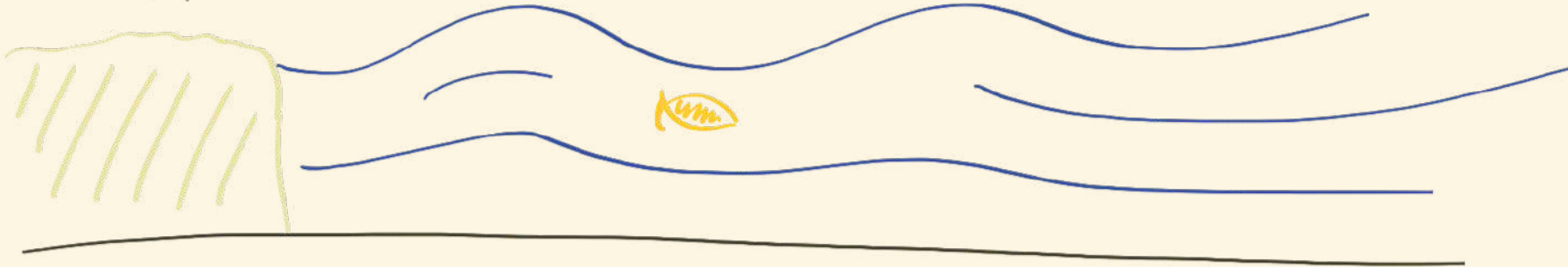

საქართველოში?

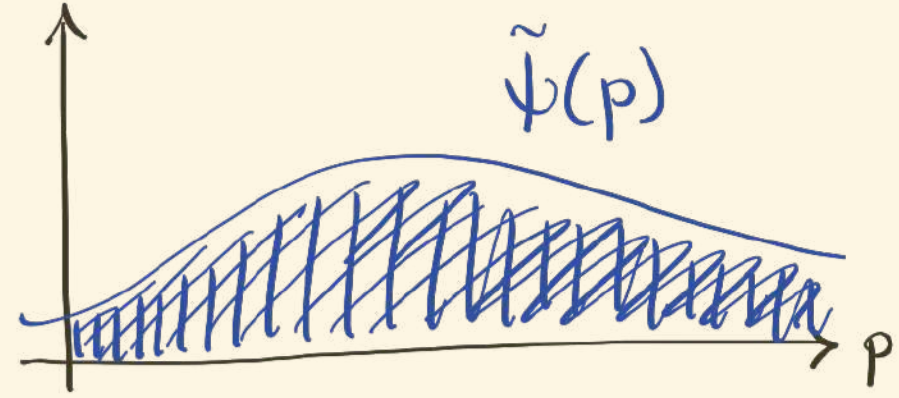
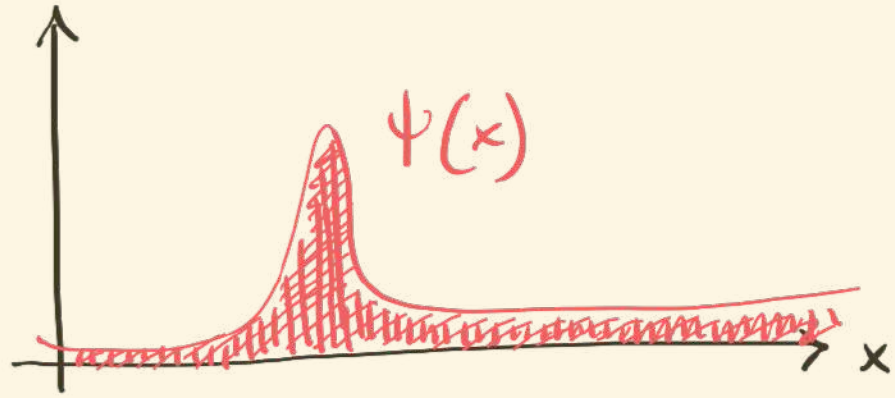
ფუნქცია

საქართველოში?

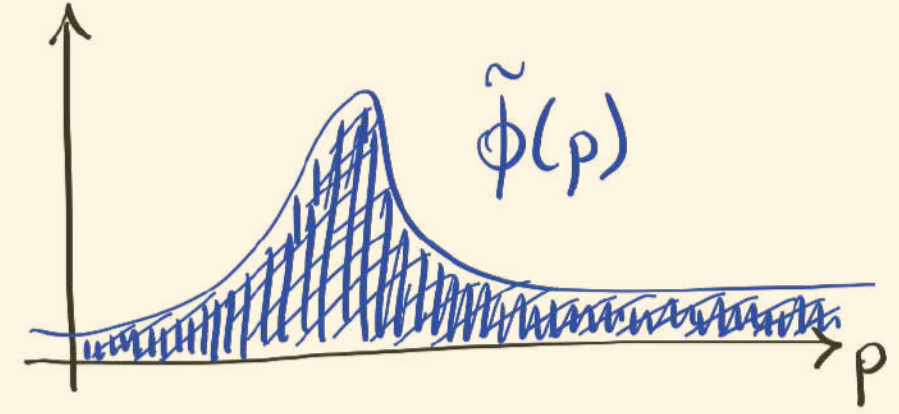
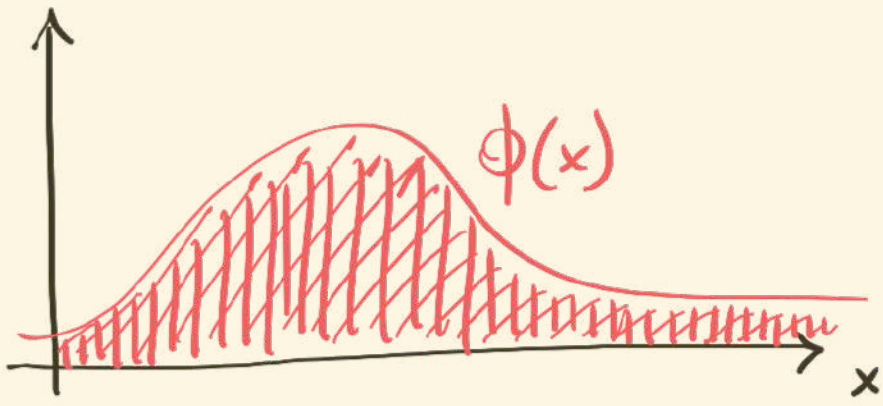
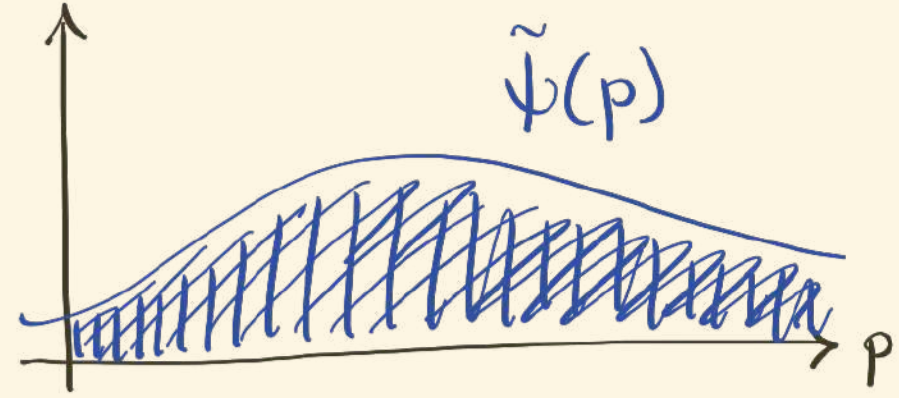
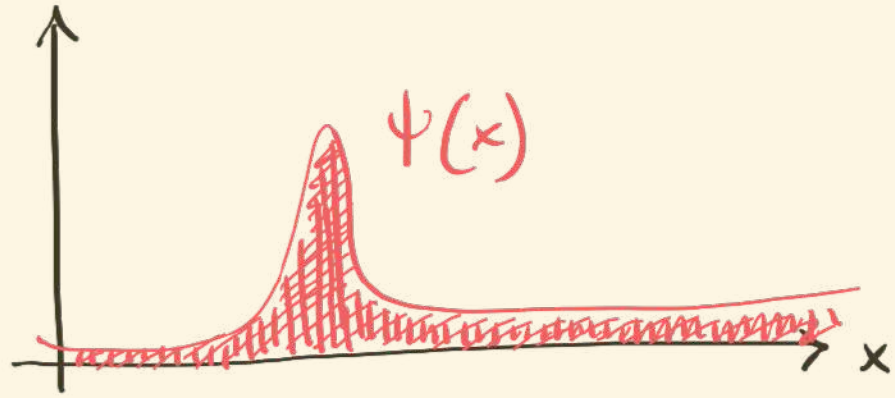

ᐃᑦᑭᑦᑭᑦᑭᑦ ᑦᑭ ᑎᐃᑭᑦᑭᑦᑭᑦ

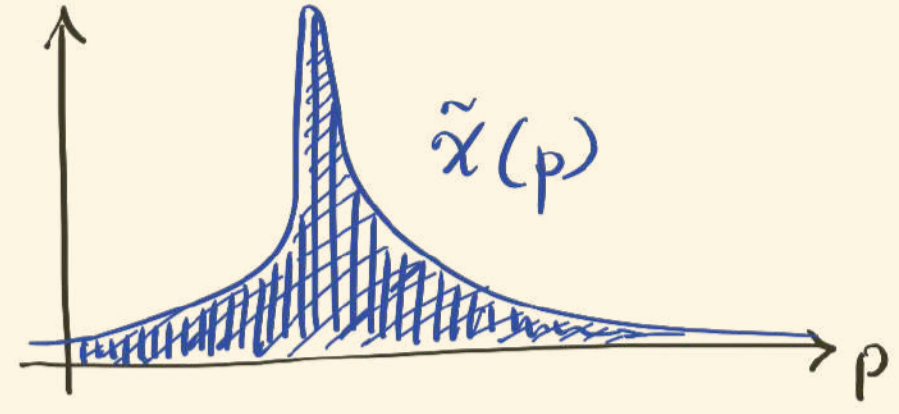
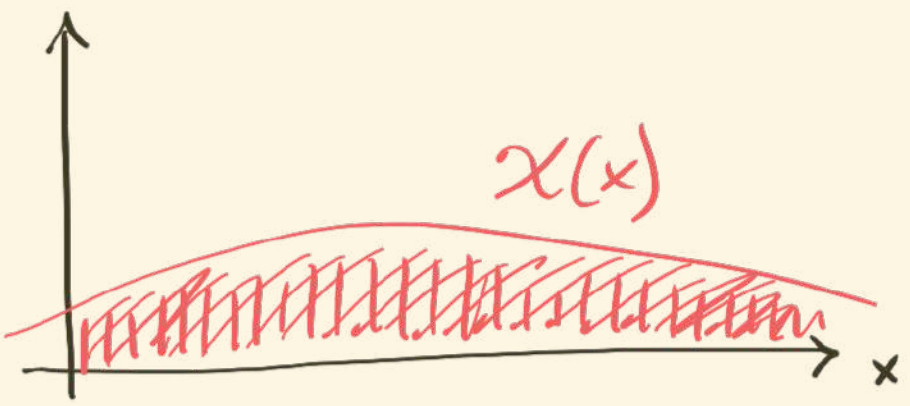
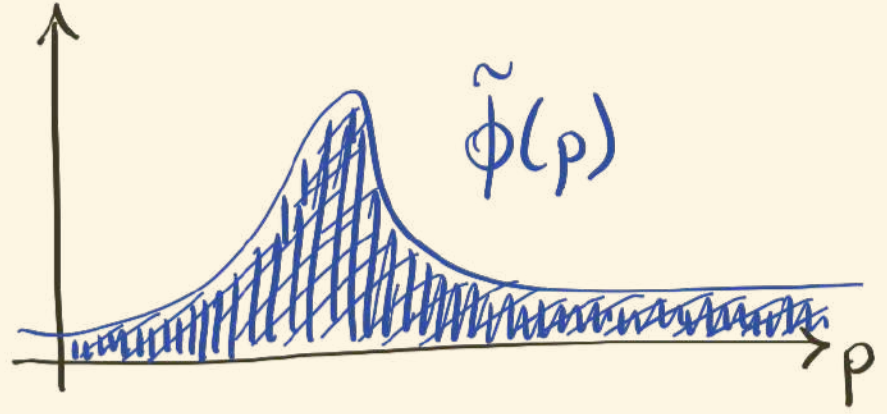
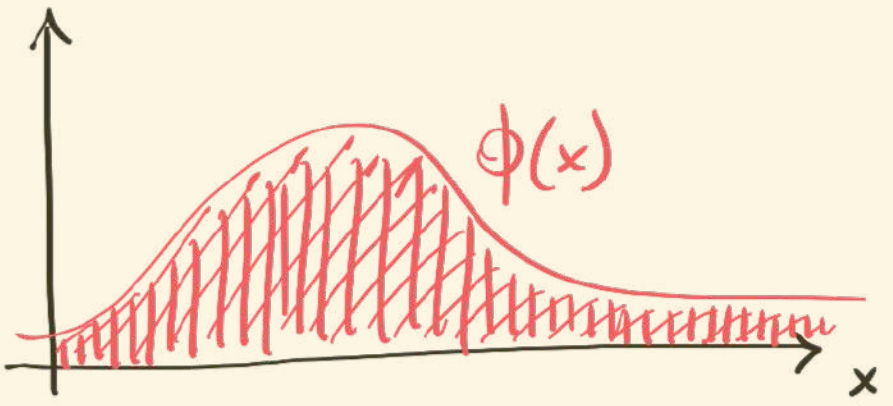
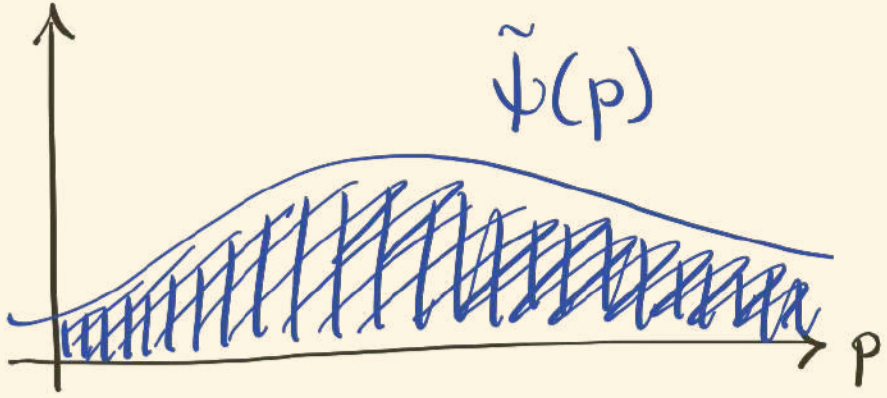
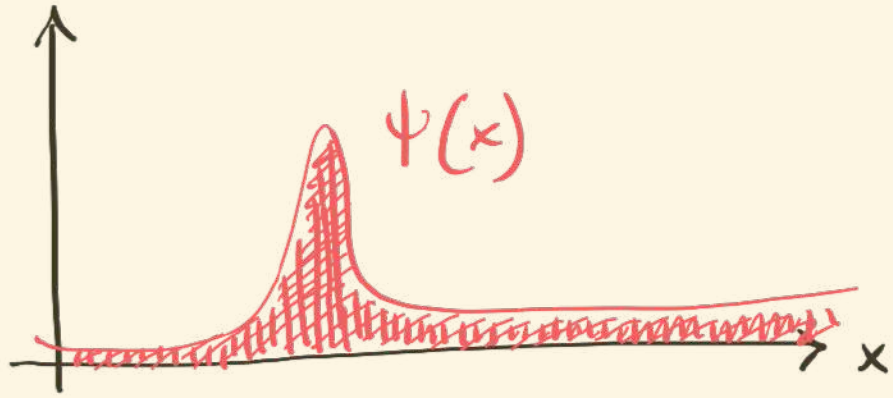
ᑭᑦᑭᑦᑭᑦ ᑦᑭ ᑎᐃᑭᑦᑭᑦᑭᑦ ᐃᑦᑭᑦᑭᑦᑭᑦ $|\psi\rangle$

Positionsmoment ρ in der Ortsdarstellung

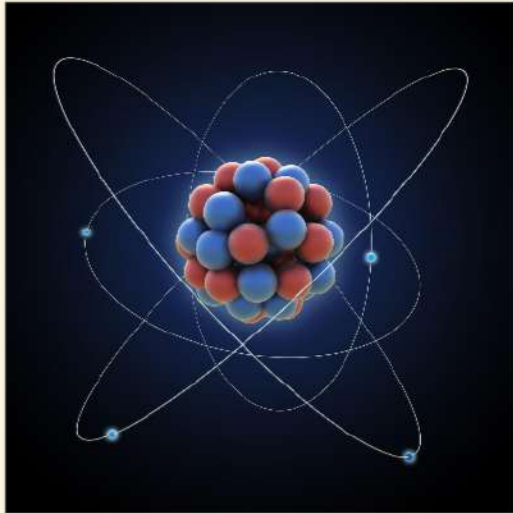
↔
 Ortsmoment $|\phi\rangle$

Dirac Delta ρ in Dirac

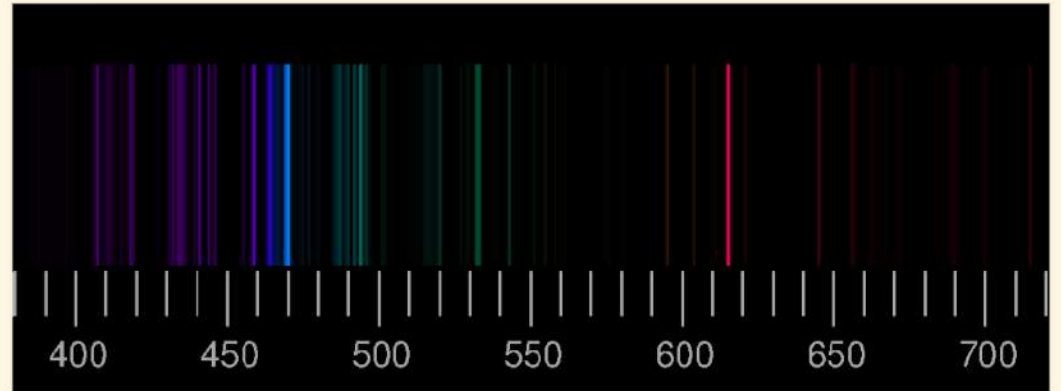

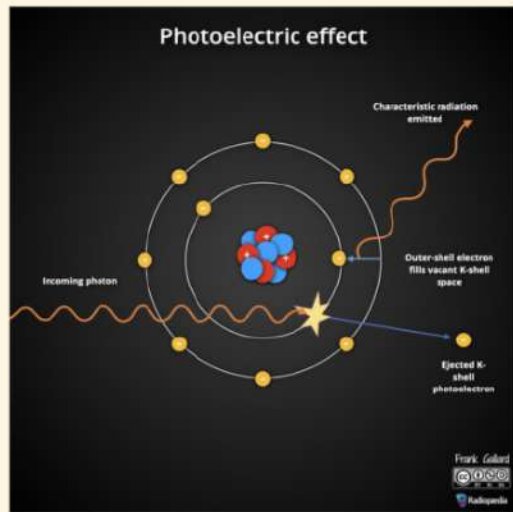
Անատոմիայի ցանկեր:

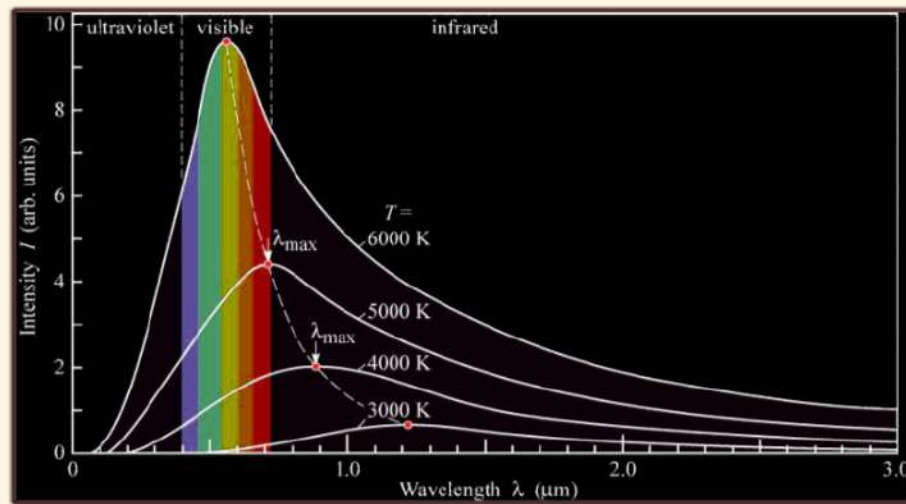
Կենտրոնի
օրնառն

Նյութի կազմի

Գրգռ-լույս

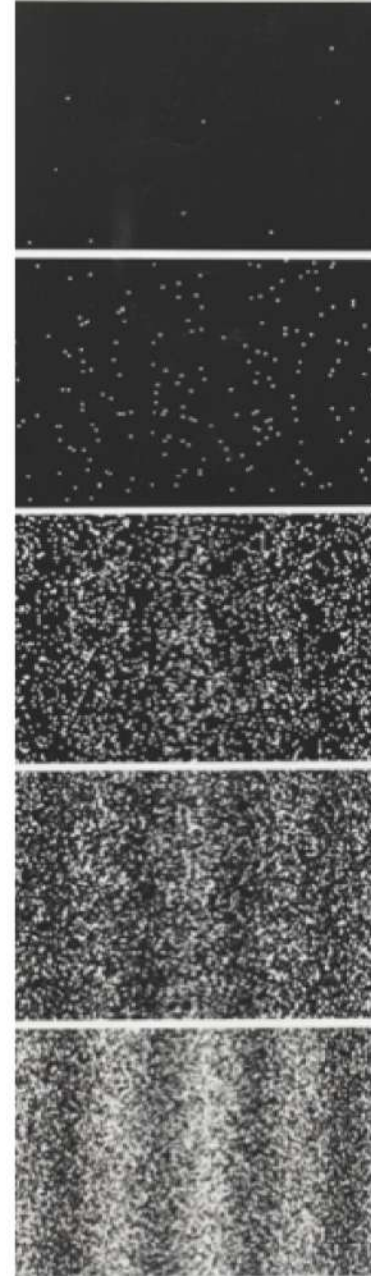
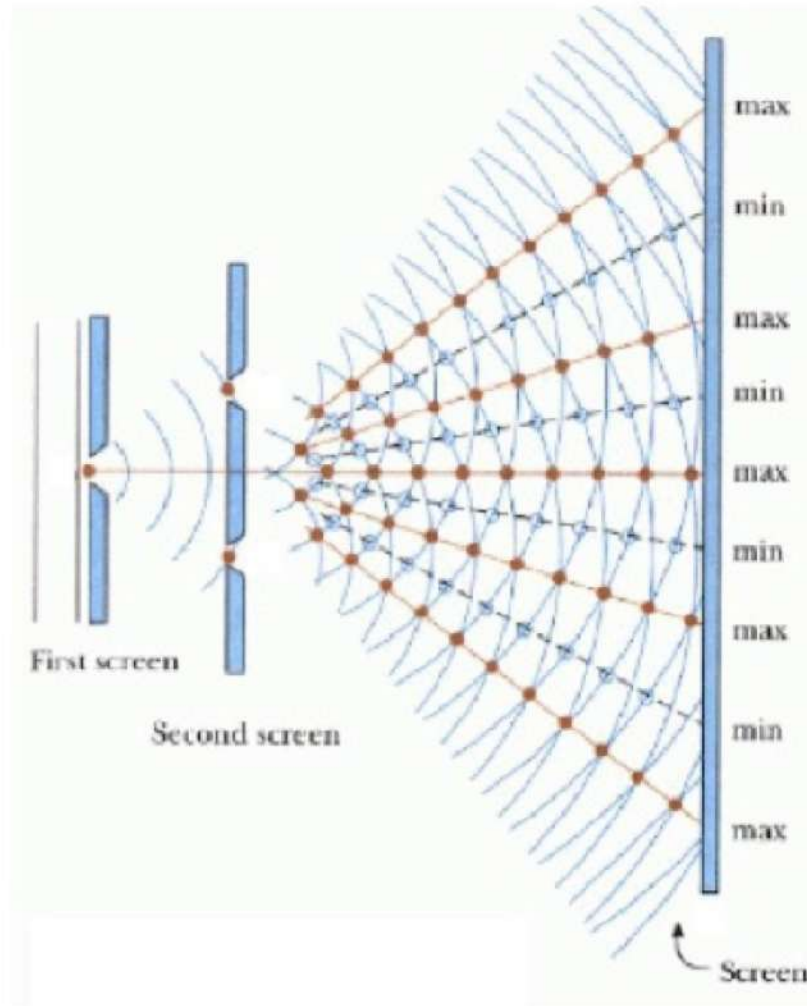

Լույս կազմի ցանկեր

Ըս ս.ձ.

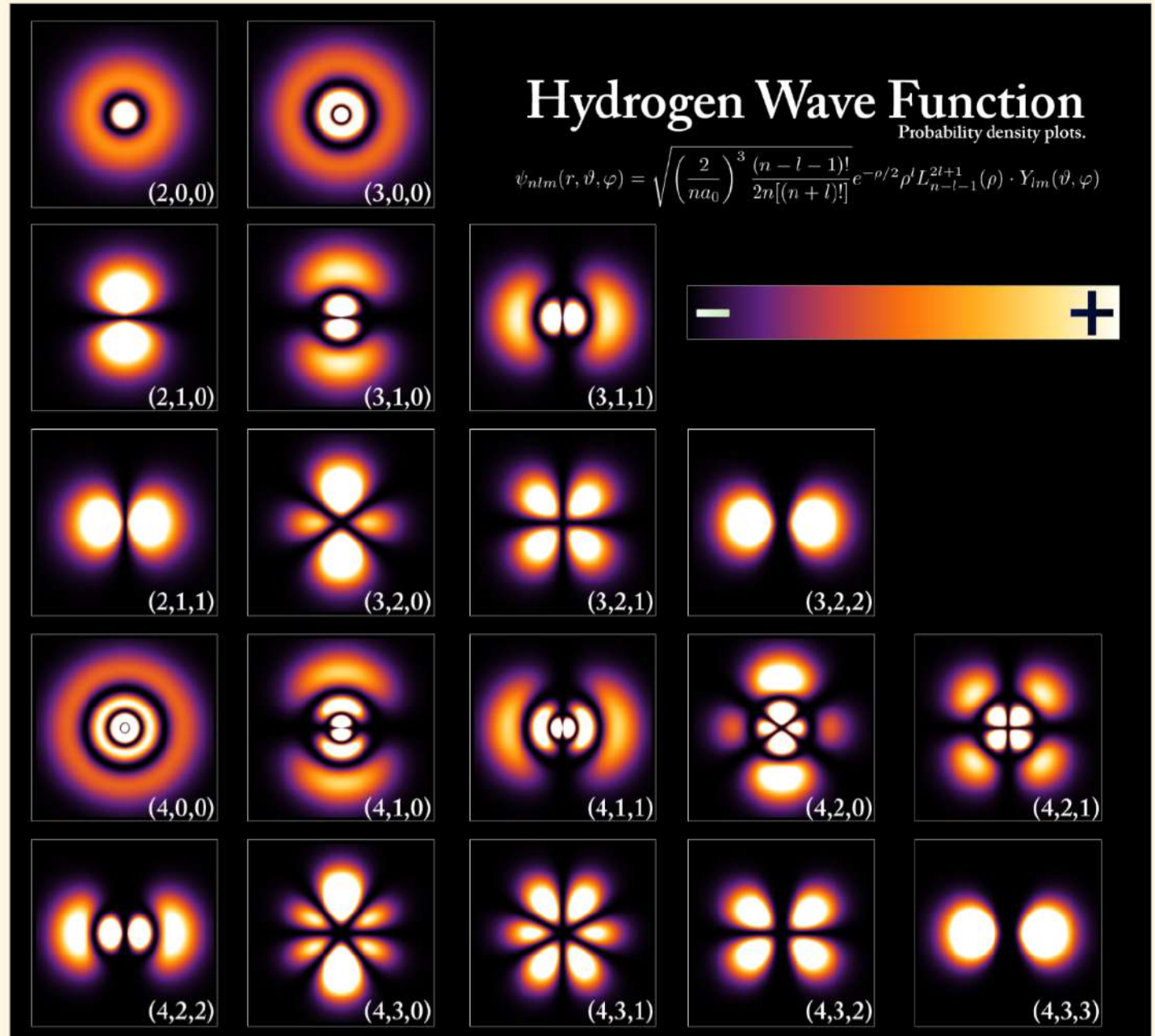
კვანძების გენძინება:

მხარეა ხვდის
ექსპერიმენტი

Հիմնական ցրման ֆունկցիաներ:

Ելակետային
սֆերային
միջնորդներ

სტანდარტული მოდელი:

ელემენტარული
ნაწილაკების
სტანდარტული
მოდელი

Standard Model of Elementary Particles

		three generations of matter (fermions)			interactions / force carriers (bosons)	
		I	II	III		
QUARKS	$\approx 2.2 \text{ MeV}/c^2$ $\frac{2}{3}$ $\frac{1}{2}$ u up	$\approx 1.28 \text{ GeV}/c^2$ $\frac{2}{3}$ $\frac{1}{2}$ c charm	$\approx 173.1 \text{ GeV}/c^2$ $\frac{2}{3}$ $\frac{1}{2}$ t top	0 0 1 g gluon	$\approx 124.97 \text{ GeV}/c^2$ 0 0 0 H higgs	
	$\approx 4.7 \text{ MeV}/c^2$ $-\frac{1}{3}$ $\frac{1}{2}$ d down	$\approx 96 \text{ MeV}/c^2$ $-\frac{1}{3}$ $\frac{1}{2}$ s strange	$\approx 4.18 \text{ GeV}/c^2$ $-\frac{1}{3}$ $\frac{1}{2}$ b bottom			0 0 1 γ photon
	$\approx 0.511 \text{ MeV}/c^2$ -1 $\frac{1}{2}$ e electron	$\approx 105.66 \text{ MeV}/c^2$ -1 $\frac{1}{2}$ μ muon	$\approx 1.7768 \text{ GeV}/c^2$ -1 $\frac{1}{2}$ τ tau			
LEPTONS	$< 2.2 \text{ eV}/c^2$ 0 $\frac{1}{2}$ ν_e electron neutrino	$< 0.17 \text{ MeV}/c^2$ 0 $\frac{1}{2}$ ν_μ muon neutrino	$< 18.2 \text{ MeV}/c^2$ 0 $\frac{1}{2}$ ν_τ tau neutrino	$\approx 80.39 \text{ GeV}/c^2$ ± 1 1 W W boson	GAUGE BOSONS VECTOR BOSONS SCALAR BOSONS	

THE MAP OF QUANTUM PHYSICS

PRE-QUANTUM MYSTERIES

ATOMS SPECTRA

BLACKBODY RADIATION

THE STABLE ATOM

RADIOACTIVITY

PHOTOELECTRIC EFFECT

QUANTUM FOUNDATIONS

THE WAVE FUNCTION

PARTICLE-WAVE DUALITY

THE BORN RULE

INTERFERENCE PATTERN

THE SCHRÖDINGER EQUATION

$$i\hbar \frac{\partial}{\partial t} \Psi(\mathbf{r}, t) = -\frac{\hbar^2}{2m} \nabla^2 \Psi(\mathbf{r}, t) + V(\mathbf{r}) \Psi(\mathbf{r}, t)$$

THE DIRAC EQUATION

$$i\hbar \gamma^\mu \partial_\mu \psi - mc\psi = 0$$

INTERPRETATIONS OF QUANTUM MECHANICS

COPENHAGEN

MANY WORLDS THEORY

CONSISTENT HISTORIES

QBISM

AND MANY OTHERS...
 TRANSACTIONAL INTERPRETATION
 STOCHASTIC INTERPRETATION
 COSMOLOGICAL INTERPRETATION
 QUANTUM DARWINISM
 ALTERNATIVE COLLAPSE

QUANTUM GRAVITY

M-THEORY

STRING THEORY

LOOP QUANTUM GRAVITY

QUANTUM PHENOMENA

PARTICLE PROPERTIES
 POSITION, MASS, ELECTRIC CHARGE, SPIN, WEAK ISOTOPY, LEFT/RIGHT ASYMMETRY
 SPEED, ENERGY, ANGULAR MOMENTUM, FLAVOR, STRONG FORCE, QUANTUM NUMBER, SPIN NUMBER, LEFT/RIGHT ASYMMETRY
QUANTUM SPIN
 BOSONS (0, 1, 2, ...) / FERMIONS (1/2, 3/2, 5/2, ...)
SUPERPOSITION

PHASE TRANSITIONS
 SUPERCONDUCTIVITY, SUPERFLUIDITY
ENTANGLEMENT

DECOHERENCE

QUANTUM TUNNELING

SUPERCONDUCTIVITY
 COOPER PAIRS
SUPERFLUIDITY

THE HEISENBERG UNCERTAINTY PRINCIPLE
 DEFINITE POSITION / DEFINITE MOMENTUM
BELL'S THEOREM
 CORRELATION
ENERGY QUANTIZATION

ZERO-POINT ENERGY

QUANTUM THEORY

POSTULATES (PARAPHRASED)
 1. WAVE FUNCTION DETERMINES EVERYTHING
 2. ALL OBSERVABLES HAVE OPERATORS
 3. OBSERVABLES ARE HERMITIAN
 4. EIGENFUNCTIONS OF OPERATORS ARE INDEPENDENT
 5. EXPECTATION VALUE INTEGRAL
 6. TIME DEPENDENT SCHRÖDINGER EQUATION
PATH INTEGRALS

QUANTUM FIELD THEORY

SYMMETRIES

HILBERT SPACE

PARTICLE PHYSICS

QUANTUM CHROMODYNAMICS
 STRONG FORCE
ELECTROWEAK INTERACTIONS
 ELECTROMAGNETISM + WEAK FORCE
 γ, W^-, W^+, Z^0
QUANTUM ELECTRODYNAMICS

SOLID STATE DEVICES

BAND THEORY OF SOLIDS

TRANSISTORS
 SOURCE, GATE, DRAIN, N-TYPE, P-TYPE
SOLAR PANELS

CHARGE-COUPLED DEVICES
 CCD SENSOR
LASERS

ATOMIC CLOCKS

ELECTRON MICROSCOPES

SCANNING TUNNELING MICROSCOPES

ATOMIC FORCE MICROSCOPES

QUANTUM TECHNOLOGY

SUPERCONDUCTING MAGNETS

SQUIDS

JOSEPHSON JUNCTION

RELATIVE TERMINAL

CONDENSED MATTER PHYSICS

MAGNETIC RESONANCE IMAGING

QUANTUM TELEPORTATION
 BELT-STATE ANALYZER, CLASSICAL SIGNAL, ENTANGLED PHOTONS
QUANTUM COMMUNICATION
 QUANTUM CRYPTOGRAPHY, QUBITS, QUANTUM COMPUTING, QUANTUM SIMULATION, QUANTUM INTERNET, QUANTUM COMPLEXITY, COMPUTATIONAL COMPLEXITY

QUANTUM BIOLOGY

PHOTOSYNTHESIS

BIRD NAVIGATION

SENSE OF SMELL

ENZYMES

COLD ATOM PHYSICS

DEGENERATE ULTRACOLD GASES
 DEGENERATE FERMI GAS, BOSE-EINSTEIN CONDENSATE
RYDBERG MATTER

QUANTUM CHEMISTRY

ELECTRONIC STRUCTURE

MOLECULAR DYNAMICS

QUANTUM MONTE CARLO METHODS

NUCLEAR PHYSICS

NUCLEAR FISSION

NUCLEAR FUSION

RADIOACTIVE DECAY
 ALPHA DECAY, BETA DECAY, GAMMA DECAY

QUANTUM INFORMATION

QUANTUM TELEPORTATION
 BELT-STATE ANALYZER, CLASSICAL SIGNAL, ENTANGLED PHOTONS
QUANTUM COMMUNICATION
 QUANTUM CRYPTOGRAPHY, QUBITS, QUANTUM COMPUTING, QUANTUM SIMULATION, QUANTUM INTERNET, QUANTUM COMPLEXITY, COMPUTATIONAL COMPLEXITY

THE STANDARD MODEL OF PARTICLE PHYSICS

QUARKS
 u, d, s, c, b, t
GAUGE BOSONS
 $\gamma, W^+, W^-, Z^0, gluons$
LEPTONS
 e, $\mu, \tau, \nu_e, \nu_\mu, \nu_\tau$
ANTI-MATTER
 PROTON, ANTI-PROTON, NEUTRON, ANTI-NEUTRON
THE HIGGS BOSON

Feynman Diagrams

FEYNMAN DIAGRAMS

PARTICLE ACCELERATORS